

समग्र शिक्षा
Samagra Shiksha
সমগ্ৰ শিক্ষা

Under CSR Support by
ipca | Foundation

সপ্তম শ্ৰেণীৰ পাঠ্যপুথি

বিজ্ঞান (দ্বিতীয় ভাগ)

অধ্যায় - ৮

অৰণ্য: আমাৰ জীৱন ৰেখা

অংশ - ৩

প্ৰশ্নোত্তৰ

জাহ্নৱী দাস

অনুশীলনী

1 অৰণ্যত বাস কৰা প্ৰাণীয়ে কেনেকৈ অৰণ্যখনৰ বৃদ্ধি আৰু পুনৰুজ্জীৱিত কৰাৰ ক্ষেত্ৰত সহায় কৰে ব্যাখ্যা কৰা।

উত্তৰ : বনাঞ্চলত থকা জীৱ-জন্তুবোৰ বিভিন্ন প্ৰকাৰৰ। এইবোৰ তৃণভোজী, মাংসভোজী, অণুজীৱ আদি হ'ব পাৰে। এইবোৰে খাদ্য শৃংখল বজাই ৰখাত গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা পালন কৰে।

অনুশীলনী

(i) অণুজীৱই মৃত উদ্ভিদ আৰু প্ৰাণীক হিউমাছলৈ ৰূপান্তৰিত কৰে। এই হিউমাছে পুষ্টিকৰ পদাৰ্থবোৰ পুনৰ মাটিলৈ ঘূৰাই অনাত সহায় কৰে। এইবোৰ উদ্ভিদে শোষণ কৰে।

(ii) জীৱ-জন্তুৱে কিছুমান উদ্ভিদৰ বীজ বিয়পাই দিয়াতো সহায় কৰে।

(iii) পচি যোৱা জন্তুৰ গোবৰে বিভিন্ন প্ৰকাৰৰ পুলিবোৰক বৃদ্ধিৰ বাবে পুষ্টিকৰ উপাদান যোগান ধৰে। অৰণ্যত বাস কৰা জীৱ-জন্তুৰ এই সকলোবোৰ কাৰ্য্যই ইয়াক বৃদ্ধি আৰু পুনৰুত্পাদন কৰাত সহায় কৰে।

অনুশীলনী

2 অৰণ্যই কেনেদৰে বানপানী প্ৰতিৰোধ কৰে ব্যাখ্যা কৰা।

উত্তৰ : অৰণ্যই পানীৰ প্ৰাকৃতিক শোষক হিচাপে কাম কৰে। ইয়াৰ ফলত বৰষুণৰ পানী সোমাই যাব পাৰে। গছৰ অনুপস্থিতিত বৰষুণৰ পানীয়ে পোনে পোনে মাটিলৈ আহিব যাৰ ফলত বানপানী হ'ব।

অনুশীলনী

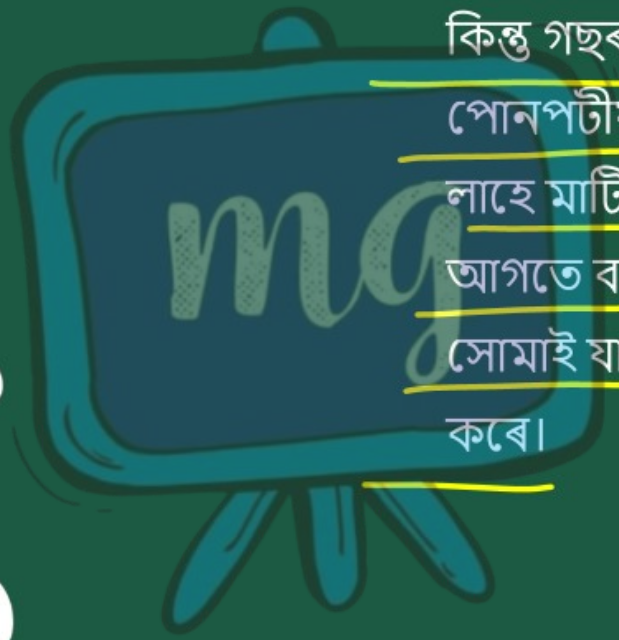

কিন্তু গছৰ উপস্থিতিৰ বাবে বৰষুণৰ পানী পোনপটীয়াকৈ মাটিত খুন্দা নপৰে। ই বৰঞ্চ লাহে লাহে মাটিত খুন্দা মাৰে। সেয়েহে বানপানীৰ আগতে বৰষুণৰ সকলো পানী মাটিৰ মাজেৰে সোমাই যায়। এইদৰে বনাঞ্চলে বানপানী ৰোধ কৰে।

অনুশীলনী

3 বিয়োজক কি? দুবিধ বিয়োজকৰ নাম লিখা। সিহঁতে অৰণ্যত কি কৰে?

উত্তৰ : পচনকাৰী হৈছে মৃত উদ্ভিদ আৰু প্ৰাণীক হিউমাছলৈ ৰূপান্তৰিত কৰা অণুজীৱ। বেক্টেৰিয়া আৰু ভেঁকুৰ দুবিধ পচনকাৰী।

ইহঁতে উদ্ভিদ আৰু প্ৰাণীৰ দৰে বিভিন্ন মৃত জীৱক পচি হিউমাছ গঠন কৰি পুষ্টিকৰ পদাৰ্থৰ পুনঃব্যৱহাৰ প্ৰক্ৰিয়াত সহায় কৰে।

অনুশীলনী

4 বায়ুমণ্ডলত অক্সিজেন আৰু কাৰ্বন-ডাই-অক্সাইডৰ মাজত সমতা ৰক্ষা কৰাত অৰণ্যৰ ভূমিকা কি ব্যাখ্যা কৰা।

উত্তৰ : অৰণ্যক সেউজীয়া হাওঁফাওঁ বুলি কোৱা হয়। কাৰণ বনাঞ্চলত থকা উদ্ভিদে সালোক সংশ্লেষণৰ প্রক্রিয়াৰ জৰিয়তে অক্সিজেন মুক্ত কৰি জীৱ-জন্তুক শ্বাস-প্রশ্বাসৰ বাবে অক্সিজেন যোগান ধৰাত সহায় কৰে।

অনুশীলনী

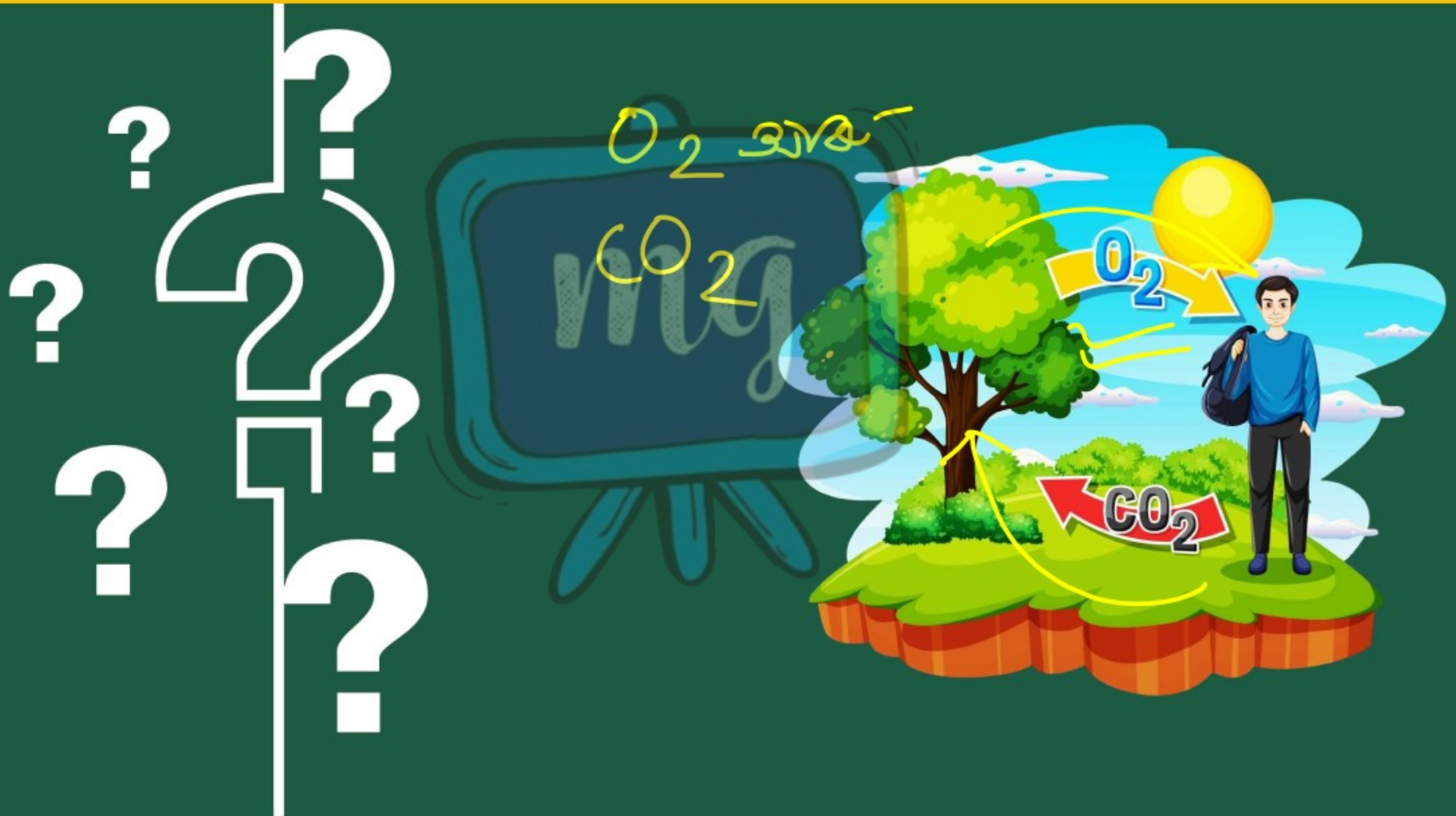

অনুশীলনী

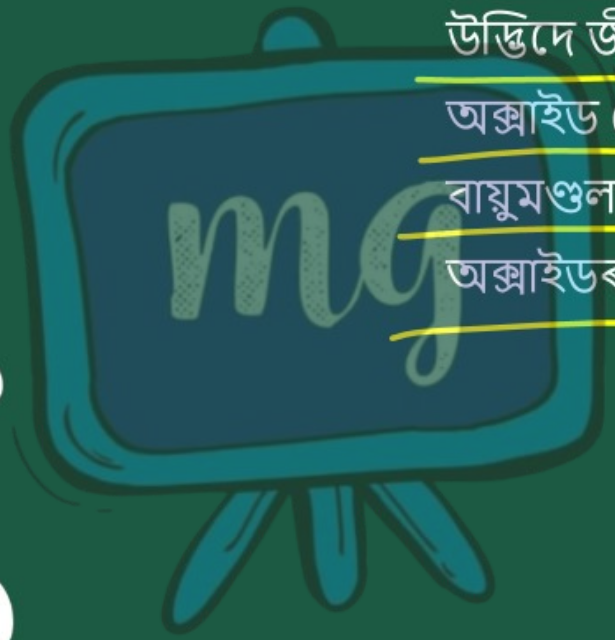

উদ্ভিদে জীৱ-জন্তুৰ পৰা নিৰ্গত কাৰ্বন ডাই অক্সাইড সেৱন কৰে। এইদৰে উদ্ভিদে বায়ুমণ্ডলত অক্সিজেন আৰু কাৰ্বন ডাই অক্সাইডৰ ভাৰসাম্য ৰক্ষা কৰাত সহায় কৰে।

অনুশীলনী

5 অৰণ্যত কিয় সামগ্ৰীৰ অপচয় নহয় বুজাই লিখা।

উত্তৰ : অৰণ্যত আৱৰ্জনা নাথাকে কাৰণ অণুজীৱই আৱৰ্জনাবোৰৰ ওপৰত ক্ৰিয়া কৰি হিউমাছলৈ ৰূপান্তৰিত কৰে। এই হিউমাছে পুষ্টিকৰ পদাৰ্থবোৰ পুনৰ মাটিলৈ ঘূৰি অহাটো নিশ্চিত কৰে।

অনুশীলনী

উদ্ভিদে জীৱ-জন্তুৰ পৰা নিৰ্গত কাৰ্বন ডাই অক্সাইড সেৱন কৰে। এইদৰে উদ্ভিদে বায়ুমণ্ডলত অক্সিজেন আৰু কাৰ্বন ডাই অক্সাইডৰ ভাৰসাম্য ৰক্ষা কৰাত সহায় কৰে।

অনুশীলনী

6 অৰণ্যৰ সামগ্ৰীৰ পৰা উৎপাদিত পাঁচবিধ বস্তুৰ নাম লিখা।

উত্তৰ :

(i) ঔষধ
(ii) কাঠ
(iii) কাগজ
(iv) তেল
(v) আঠা

অনুশীলনী

7 খালী ঠাই পূৰ কৰা —

i. পতংগ, পখিলা, মৌমাখি আৰু চৰায়ে সপুষ্পক উদ্ভিদৰ বংশবৃদ্ধিত সহায় কৰে।

ii. অৰণ্য হ'ল বায়ু আৰু মাটিৰ ৰ বিশুদ্ধি কাৰক।

iii. অৰণ্যৰ নিম্ন স্তৰটো সৰু গুল্ম আৰু ঘাঁহ-বনেৰে গঠিত।

iv. পচা পাত আৰু প্ৰাণীৰ বিষ্ঠাবোৰে অৰণ্যত পোষক দ্ৰব্য ৰ বৃদ্ধি কৰে।

অনুশীলনী

৪ আমাৰ পৰা দূৰৈত থকা অৰণ্যবোৰৰ অৱস্থা আৰু ইয়াৰ সমস্যা লৈ আমি চিন্তিত কিয়?

উত্তৰ : বনাঞ্চলৰ লগত জড়িত বিষয়বোৰত আমি বিভিন্ন কাৰণত সজাগ হোৱা উচিত।

(i) বনাঞ্চলৰ পৰিমাণ হ্ৰাস পালে বায়ুত কাৰ্বন ডাই অক্সাইড বৃদ্ধি পাব। ইয়াৰ ফলত পৃথিৱীৰ উষ্ণতা বৃদ্ধি পাব।

(ii) বনাঞ্চল নাথাকিলে মাটিৰ খহনীয়া হ'লহেঁতেন।

অনুশীলনী

(iii) বনাঞ্চলৰ অনুপস্থিতিত বানপানী বেছি হ'লহেঁতেনা

(iv) অৰণ্যই জীৱ-জন্তুৰ বাবে আশ্রয় আৰু খাদ্য যোগান ধৰে। বনাঞ্চলত বিৰূপ প্রভাৱ পৰিলে বন্যপ্রাণীৰ বাসস্থানতো বিৰূপ প্রভাৱ পৰে। গতিকে আমাৰ বনাঞ্চল সংৰক্ষণ কৰিব লাগিব।

অনুশীলনী

9 অৰণ্যত বিভিন্ন প্ৰকাৰৰ প্ৰাণী আৰু উদ্ভিদ থকাটো কিয় প্ৰয়োজনীয় বুজাই লিখা।

উত্তৰ : বনাঞ্চলত অধিক বৈচিত্ৰ্যপূৰ্ণ উদ্ভিদ আৰু প্ৰাণীয়ে ইয়াক পুনৰুত্পাদন আৰু বৃদ্ধিত সহায় কৰে। উদ্ভিদৰ অধিক বৈচিত্ৰ্যৰ অৰ্থ হ'ল তৃণভোজী প্ৰাণীৰ বাবে অধিক খাদ্য আৰু বাসস্থান। তৃণভোজী প্ৰাণীৰ সংখ্যা বৃদ্ধিৰ অৰ্থ হ'ল মাংসভোজী প্ৰাণীৰ বাবে অধিক খাদ্য।

অনুশীলনী

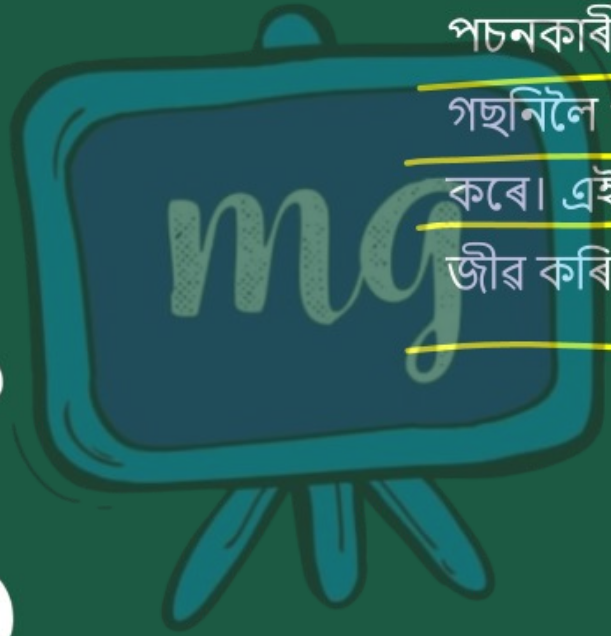

পচনকাৰী পদাৰ্থই মাটি আৰু বৃদ্ধি পোৱা গছ-গছনিলৈ পুষ্টিকৰ পদাৰ্থৰ যোগান ধৰি ৰখাত সহায় কৰে। এই বিস্তৃত বৈচিত্র্যই অৰণ্যক এক গতিশীল জীৱ কৰি তোলে।

অনুশীলনী

10 শিল্পীজনে চিত্রৰ বিভিন্ন বস্তুবোৰ চিহ্নিত কৰিবলৈ আৰু কাঁড় চিহ্নৰ দিশ দিবলৈ পাহৰি গ'ল। কাড় চিহ্ন দিশ দিয়া আৰু তলত উল্লিখিত বস্তুবোৰ চিহ্নিত কৰা।

মেঘ, বৰষুণ, বায়ুমণ্ডল, কার্বন-ডাই-অক্সাইড, অক্সিজেন, উদ্ভিদ, প্রাণী, মাটি, মূল, ভূ-গর্ভৰ জলপৃষ্ঠ

অনুশীলনী

মেঘ, বৰষুণ, বায়ুমণ্ডল, কার্বন-ডাই-অক্সাইড, অক্সিজেন, উদ্ভিদ, প্রাণী, মাটি, মূল, ভূ-গর্ভৰ জলপৃষ্ঠ

অনুশীলনী

11 তলৰ কোনবিধ অৰণ্যৰ উৎপাদিত সামগ্রী নহয় ?

A আঠা (Gum)

B প্লাইউড (Plywood)

C লা

D কেৰাচিন (Kerosene)

অনুশীলনী

12 তলৰ কোনবোৰ উক্তি সত্য নহয়?

A অৰণ্যই মাটিৰ খহনীয়া ৰোধ কৰে।

B অৰণ্যৰ উদ্ভিদ আৰু প্ৰাণী এটাৰ ওপৰত আনটো নির্ভৰশীল নহয়।

C অৰণ্যই জলবায়ু আৰু জলচক্ৰত প্ৰভাৱ পেলায়।

D মাটিয়ে অৰণ্য বৃদ্ধি আৰু পুনৰুজ্জীৱিত কৰাত সহায় কৰে।

অনুশীলনী

13 অণুজীৱই মৃত উদ্ভিদৰ ওপৰত ক্রিয়া কৰি প্রস্তুত কৰা সামগ্রীটো হ'ল —

A বালি

B কাঠফুলা (Musroom)

C হিউমাছ

D কাঠ